

GESTICKÁ ABSTRAKCE / TAŠISMUS / INFORMEL

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GESTICKÁ ABSTRAKCE/ TAŠISMUS/ INFORMEL

ABSTRAKTNÍ UMĚNÍ V EVROPĚ

VY_32_INOVACE_DVK4304

GESTICKÁ ABSTRAKCE / TAŠISMUS / INFORMEL

- **Autor:** Mgr. Jan Souček
- **Vznik:** 09 / 2012
- **Téma:** Umění 2. poloviny 20. století
- **Předmět:** DVK / 4. ročník
- **Anotace:** Obrazová charakteristika vývoje proudů evropského abstraktního umění – gestické abstrakce, tašismu a informelu

GESTICKÁ

GESTICKÁ

GESTICKÁ

GESTICKÁ

ABSTRAKCE

GESTICKÁ

GESTICKÁ

GESTICKÁ

GESTICKÁ

GESTICKÁ

- Wols
- Georges Mathieu
- Hans Hartung
- Zao Wou Ki

*Projev nejvíce se blíží americké akční malbě, důraz na spontánnost, rychlost
Využívá náhody, používá princip automatické malby, nebo řízené náhody
Plátna vznikají jako **spontánní** vyjádření emocí často po dlouhé meditaci, chladné a systematické uvažování.
Důležitý je často akt soustředění před vznikem díla, řada autorů je ovlivněna orientální mystikou a zen-buddhismem.*

Wols

* 1913 - † 1951

Německo / Francie

Wols, vlastním jménem Wolfgang Schulze, původně studoval hudbu. V roce 1930 odjel do Paříže, kde se trvale usadil a začal se věnovat umění. Zpočátku se věnoval fotografii, za války však začal tvořit pod vlivem surrealismu. Po skončení války se stal význačným představitelem a iniciátorem evropské lyrické abstrakce.

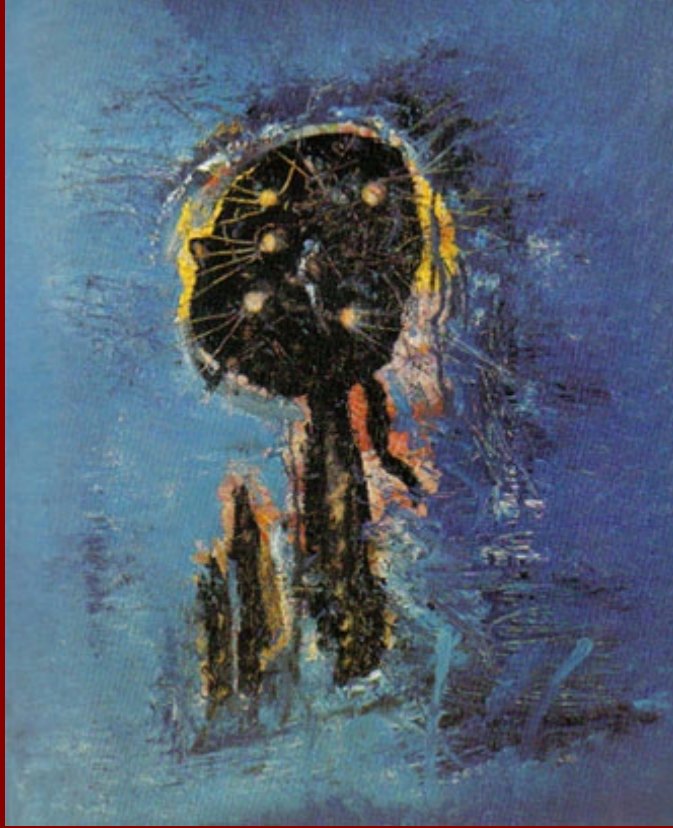
Wols se později začal věnovat Informelu - jeho díla jsou typická svými prudkými tahy štětce, nemíchanou barvou přímo z tuby, dávající celému obrazu dojem neklidu a dynamiky a spontánních tvořivých impulsů. Jeho díla byla inspirována děním v podvědomí i v přírodě a okolním světě.

Drawing

The City, 1946/47

Modrý fantom. 1951

Le Grand Orgasme. 1947

Oui, oui, oui 1946

Bolas Blancas 1950-1

Le Catalan 1947-8

Georges Mathieu

Tempêtes inconnues

Born in Boulogne sur mer in 1921 Mathieu is one of the great masters of the second half of the 20th century. The father of lyrical abstraction, he was already working on large surfaces in the fifties. Inventor of original calligraphy, he produced an oeuvre that is perhaps the only French production of those years capable of rivalling with the huge American abstracts of his generation.

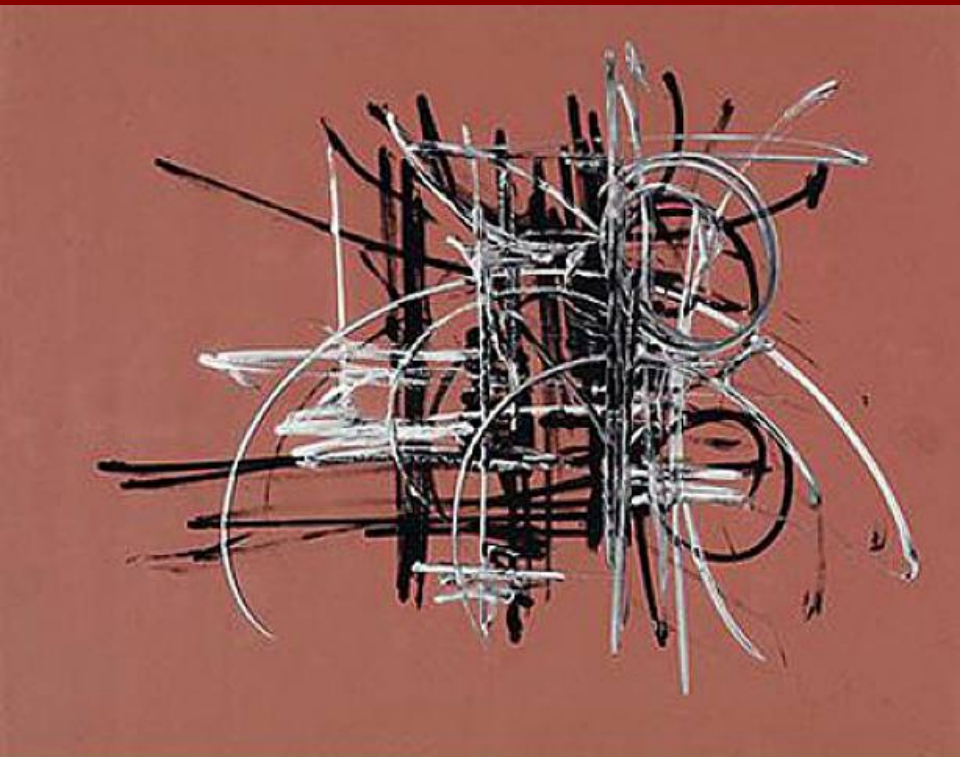
Szent Bertalan éj, 1951

L'abduction d'Henri IV par l'archevêque Anno de Cologne. 1958

Hommage à la Mort, 1952

Untitled 1954

Composition fond noir 1958

Alkaest, 1967

Regards de flamme 1988

Violence assagie 1986

Hans Hartung

* 1904 - † 1989

Německo / Francie

Hartungovo silné a výrazné umělecké podání je typickým příkladem spontánní a intuitivní tvorby známé pod názvem **Art Informel**.

Princip Hartungova umění spočíval v tom, že ani malíř sám po začátku práce nevěděl, jak bude vypadat konečné dílo, a nechal se zcela unášet hlubokými emocemi, které tak vlastně v obraze popisovaly jeho duševní stav. Svou dynamickou tvorbou Hartung také ovlivnil nastupující generaci amerických **abstraktních expresionistů**.

Composition 55-18, 1955

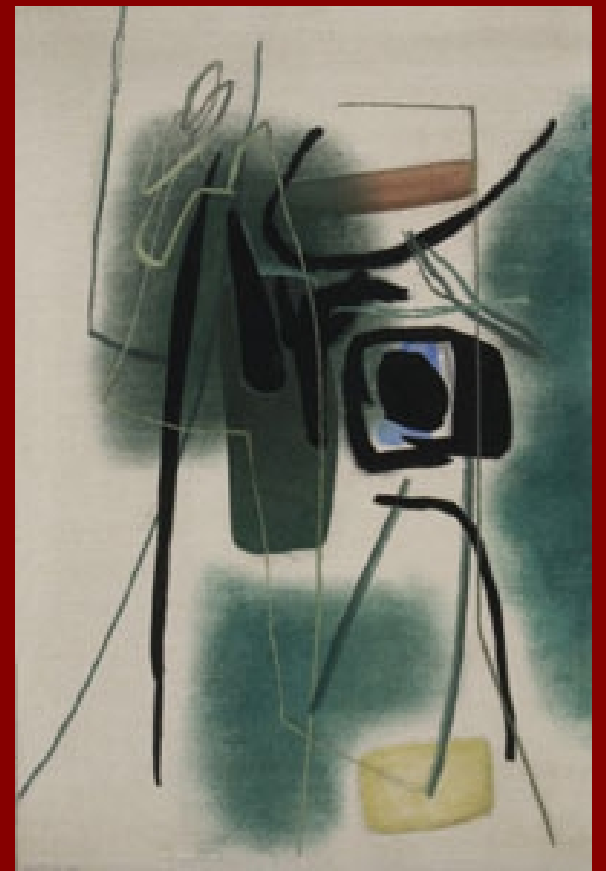

HANS HARTUNG
COMPOSITION 55-18, 1955

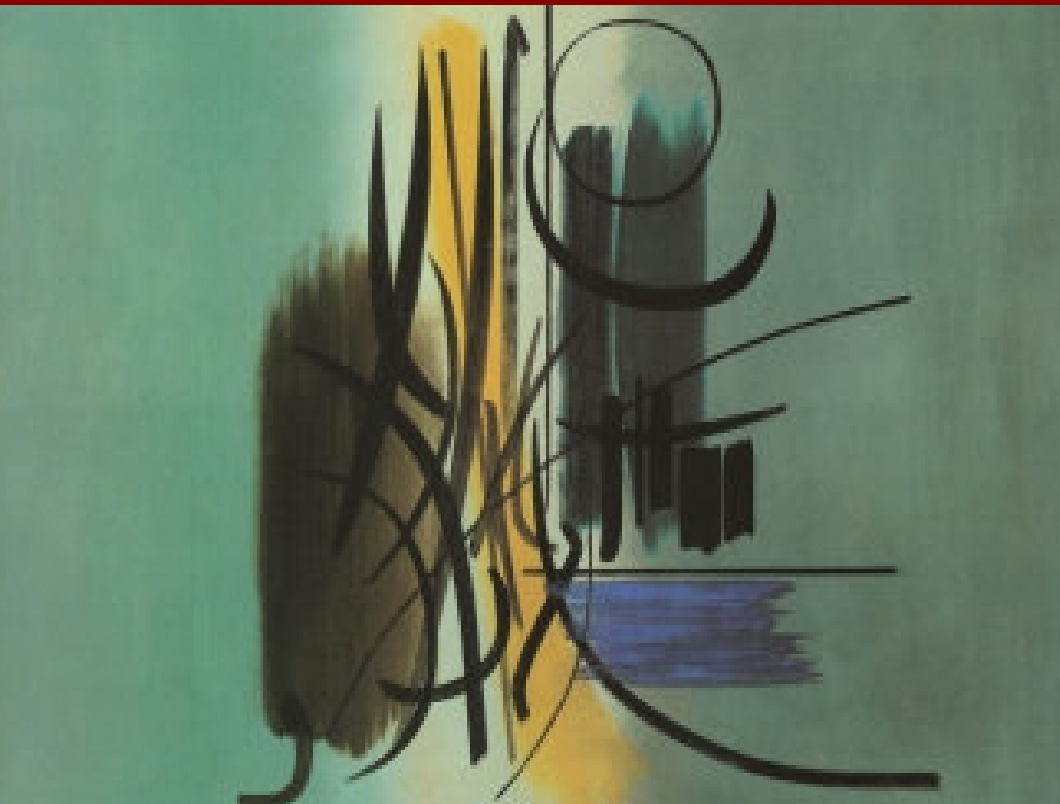
T1937-33 1937

Composition 1936

T51-9, 1951

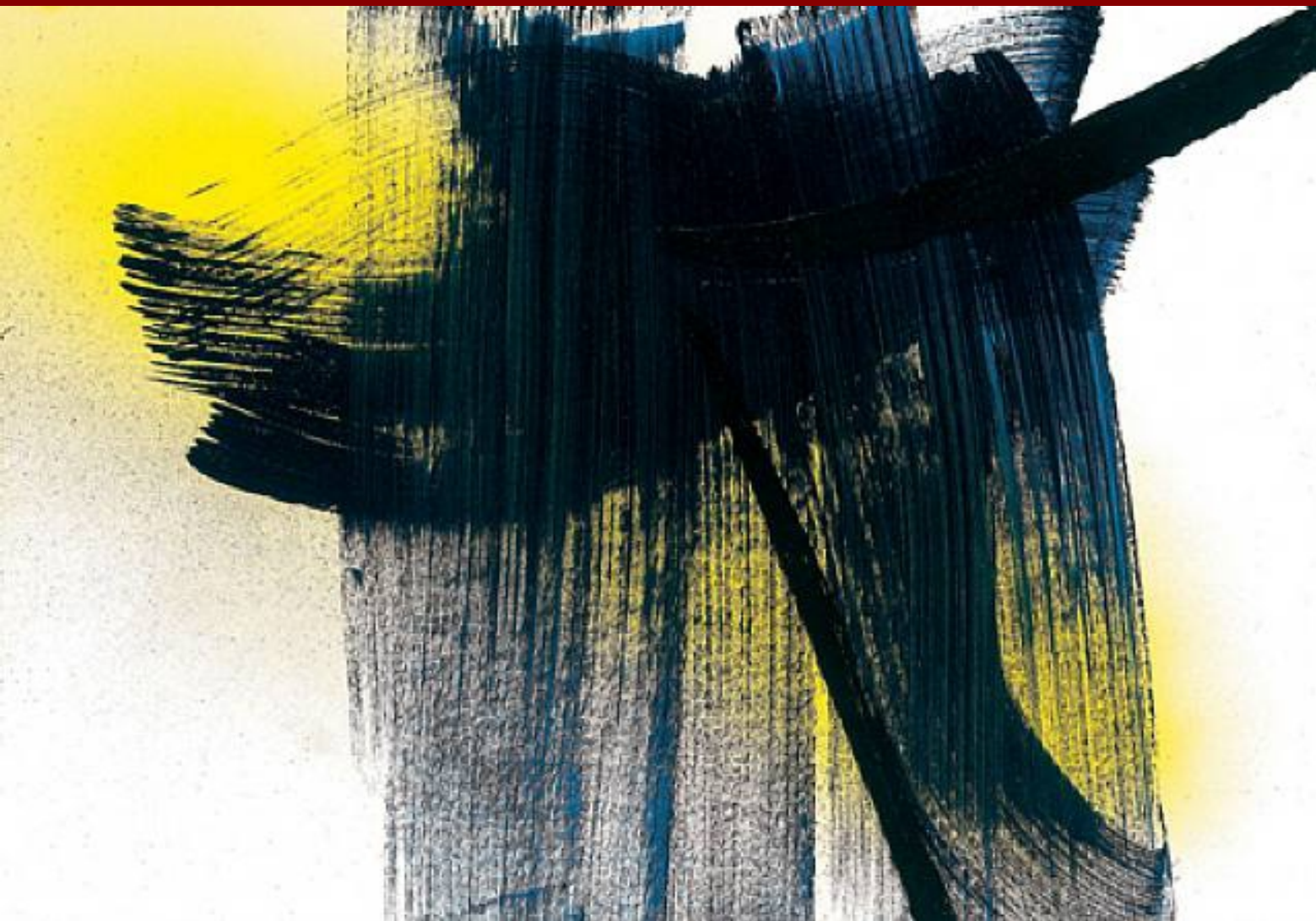
Untitled 1960

T. 1956-14
1956

T1963-R6 1963

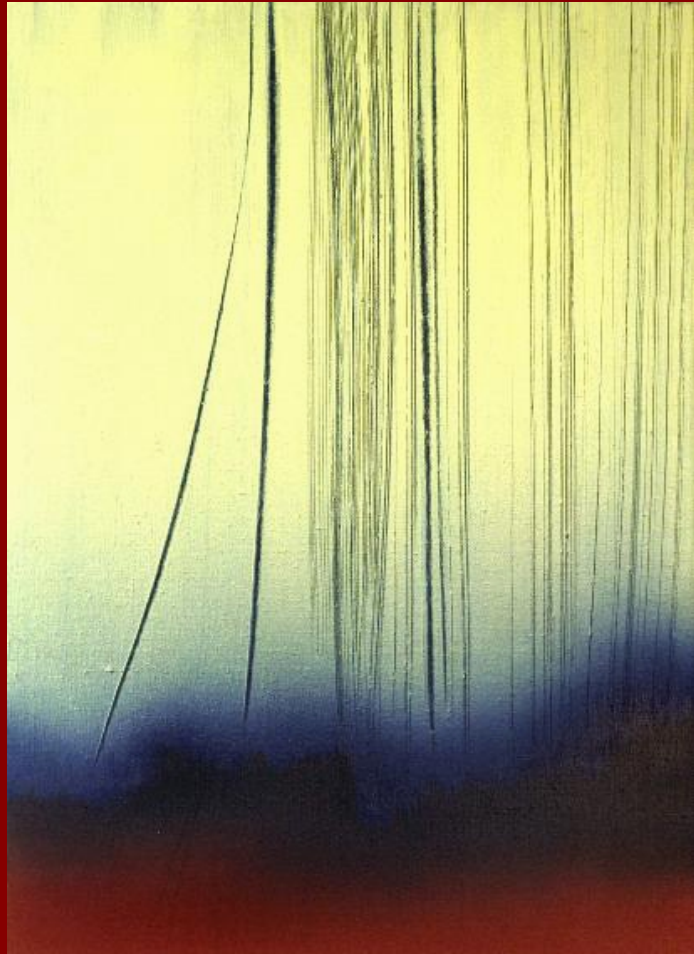
P1974 - 6

T1974-E44 1974

T1982-E15 1982

Hans Hartung

tachismus tachismus

- Jean René Bazaine
- Jean Fautrier
- Pierre Soulages
- Zao Wou Ki

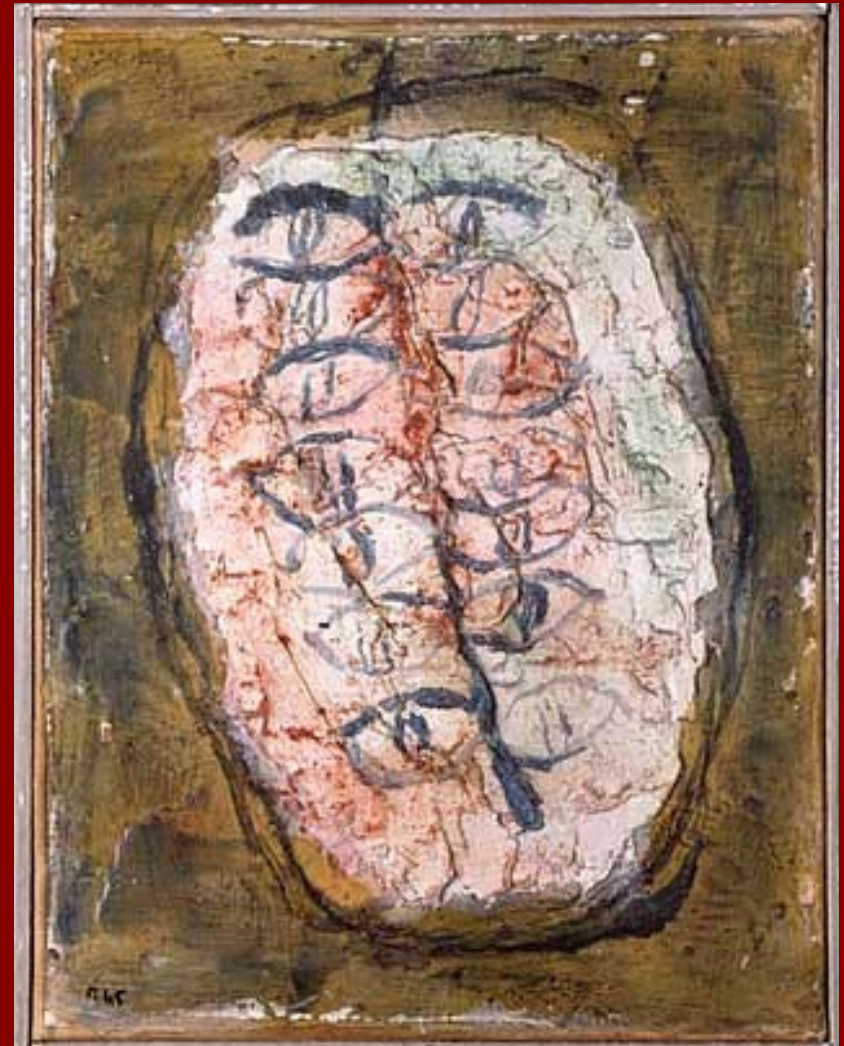
Tachismus vznikl v Paříži po druhé světové válce. Malíři vytvářeli barevné skvrny v širokých tazích štětce, barva byla nanášena na plátna přímo z tub a rozmazávána ve spontánních tvořivých impulsech. Obrazy mluví novým uměleckým jazykem, zachycují náhlou dynamiku a bezprostřednost.

Jean Fautrier

* 1898 - † 1964, Francie

V nejkreativnějším období své tvorby se Fautrier hluboce zajímal o válku a její hrůzy, což se také promítalo na jeho abstraktních plátnech. Svoje obrazy vytvářel tak, že na plátno nalepil papír, na který poté nanášel hustou vrstvu barvy, kterou roztíral malířskou špachtlí. Touto technikou se podílel na vytvoření svého vlastního stylu, jež se poté stal vysoce expresivním prostředkem k tomu, aby Fautrier vyjádřil problematiku stavu, ve kterém se nacházel svět. Tato volná práce se štětcem a povrch plátna s texturami ho spojují se hnutím informelu. Fautrier byl velmi aktivním umělcem, během své produktivní kariéry vytvářel kromě pláten také kresby, rytiny, lepty a sochy.

Tête d'otage, 1945

Femme douce
1946

Jean René Bazaine

(1904 - 2001)

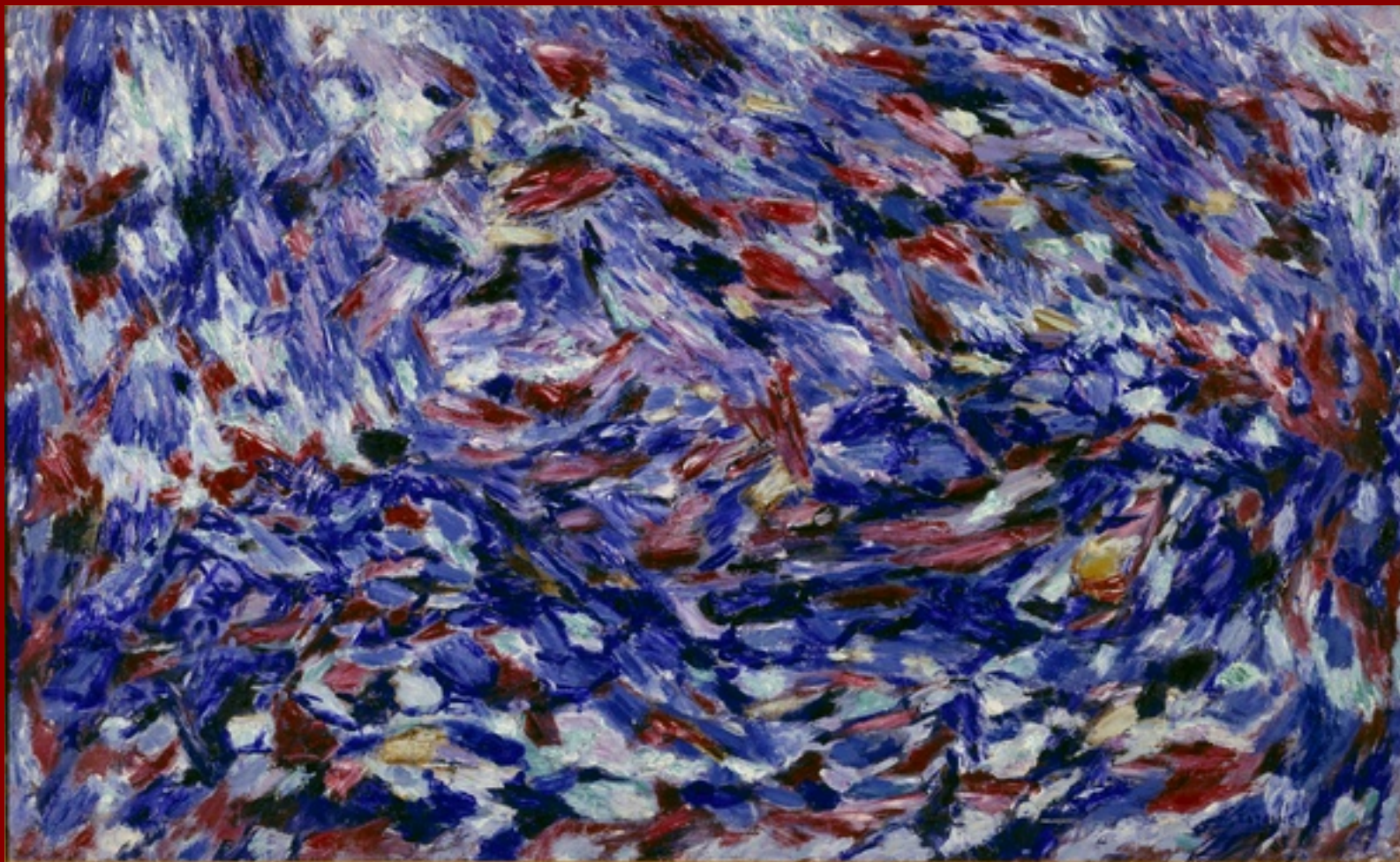

L'enfant et la nuit, 1949

Dítě a noc

Vent de mer, 1949
Mořský vánek

Ombre sur la mer, 1963

Stín na moři

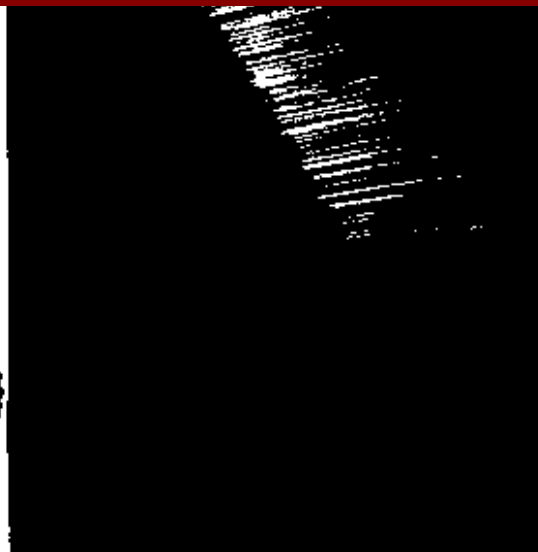

Sans titre, 1974

Pierre Soulages

* 1919, Francie

Francouzský malíř Pierre Soulages se narodil v jihozápadní Francii, v roce 1946 se usadil v Paříži, kde začal pracovat v abstraktním stylu, který odrážel strukturu prehistorických staveb a románských soch v jeho rodném městě Aveyron. Později se začal zabývat stylem informelu a tachismu.

Soulages ve své tvorbě používá monumentální prvky, které z jeho obrazů vyzařují poklid a vyrovnanost, a spolu s unikátními formami vytvářejí dojem jedinečného plátna. Dochází k prolínání struktur a barev, a tak se nejdůležitějším prvkem jeho maleb stává celkový vizuální dojem.

Soulagesova díla jsou výrazně dynamická, spontánní a expresivní ve svém provedení. Na jeho plátnech tak dominuje černá barva, někdy však také rozmanité odstíny modré a zelené nebo šedé a hnědé.

Soulages bývá spojován s hnutím informelu – s informelem ho pojí přirozená svoboda tahů štětce vedených tak, aby vytvořily bohatou abstraktní kompozici za použití hustých barev a širokých tahů štětce, které pomyslně zdůrazňují proces malování.

Peinture, 1990

Peinture 1947

21 octobre 1964 1964

ohne Titel (A 32) 1977

Paintings 3 November 1958 1958

Composition in Blue

12 January 1996

27 Mars 1971

Pierre Soulages (N. 1919)

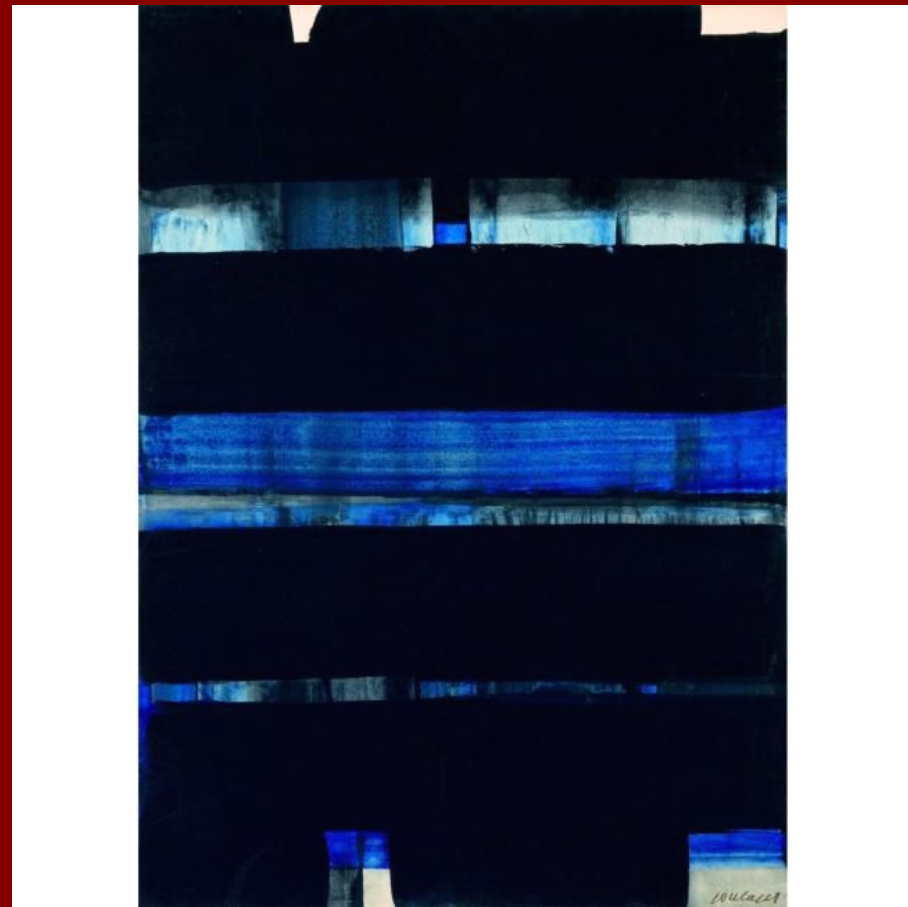
Peinture sur papier. photo Sotheby's

gouache sur papier marouflé sur toile, signé

74,7 x 54,3 cm ; 29 3/8 x 21 3/8 in

Lot Sold 99,150 EUR

Exécuté en 1973

Abstract minimalist artist Pierre Soulages (1919) is also called the painter of black. He sees light as a matter to work with. Striating the black surface of his paintings enables him to make the light reflect, and allows the black to come out from darkness and into brightness. Black becomes a luminous colour.

Pierre Soulages says:

I like the authority of black. It's an uncompromising colour. A violent colour, but one that encourages internalisation. Both a colour and a non-colour. When light is reflected on black, it transforms and transmutes it. It opens up a mental field all of its own.

informel informel informel

- **Jean Dubuffet**
- **Michel Tapiés**
- **umělci hnutí CoBrA**
- **Karel Appel**
- **Asger Jorn**

- **Informel (*bez formy*)**: je umění netvárnosti silné vrstvy barvy s kousky omítky, rozdrceným mramorem, pískem i sádrou působí hrůzným napětím
- umělec pracuje s barvou jako s blátem, všemožně ji míchá a kupí vrstvy na povrchu plátna
- barevná hmota pak na plátně zobrazuje širokou škálu pocitů, vidin samoty, odcizení, hněvu, strachu
- informel si nade vše cení svou bezprostřednost, vitalitu a nezkaženost,
- v informelu se do umění promítla filosofie **existencialismu**
- na našem území se užívá pojmu **strukturální abstrakce**

Antoni Tàpies

* 1923, Španělsko

španělský malíř, pro jeho dílo je charakteristický pastózní barevný nános s aplikací různých materiálů (sádry, písku, slámy) a rytou grafickou strukturou.

Tàpies experimentuje s rozmanitými materiály, kombinuje olejové barvy s rozdrčeným mramorem, práškovým pigmentem i latexem, aby tak vytvořil rozměrná díla s výrazným povrchem, které pak dodatečně zdobí detailními doplňujícími prvky. Tàpiesova tvorba je obdivována pro svou hrůzyplnou krásu a pro zpracování, které vzbuzuje dojem, jakoby obraz prošel dlouhým časovým obdobím, které se podepsalo na jeho povrchu.

Pintura n°XXVIII, 1955

Kompozice

Antoni Tàpies
Figura paisaje en gris
1956

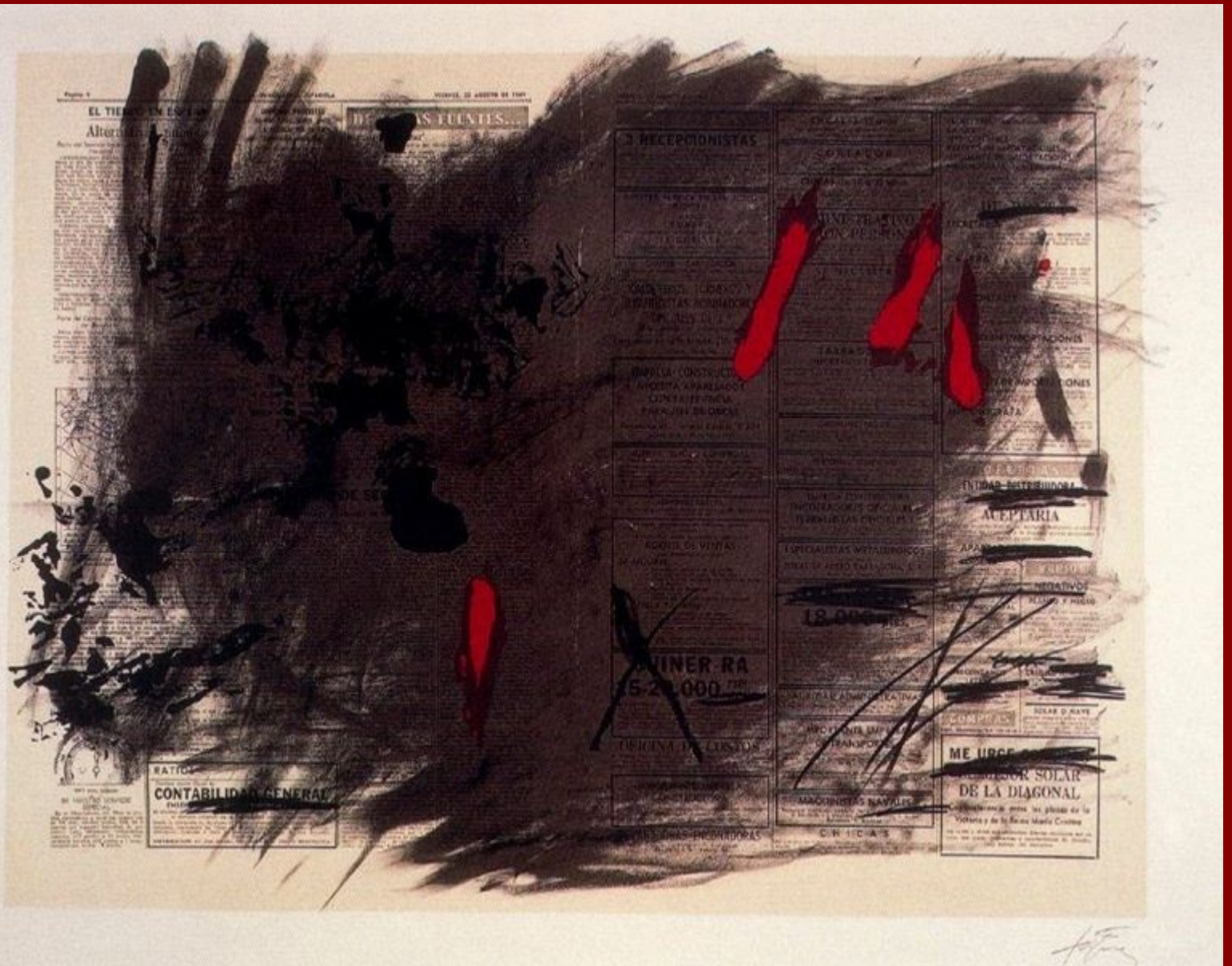
Barniz con formas negras

*Grey Relief Perforated
with Black Sign, No. X,*

Cuatro paquetes de paja

Nocturno matinal 2

Doble 120

Antonio Saura (*1930)

Uplatňuje rukopis rychle nanášených barev v černo šedo bílé škále.

Antonio Saura

Abstracción, 1955

Lugar total N°1, 1954

Crucifixion, 1962

La grande foule, 1963

Obscur objet du désir, 1972

Dora Maar 20.5.83, 1983

Jean Dubuffet

1901 - 1985

(dybife), francouzský
malíř.

Pracoval s atypickými
materiály (lisy stromů,
textil, beton, láva).

Topographie, Salut au sol

1958

Collage

*Door with Couch Grass
(Porte au chiendent),
October 31, 1957.*

*Le voyageur sans boussole
8 juillet 1952*

Messe de terre
(décembre 1959-mai 1960)

La bouture
1956

CoBrA

The COBRA movement was founded just after WWII by a collective of artists from Denmark, Belgium, and The Netherlands.

*Christian Dotremont, a founding artist, coined the name COBRA in 1948 using the first letters of the members' home cities (**C**openhagen, **B**Russels and **A**msterdam).*

Hnutí **CoBrA** odmítlo abstrakci poválečného evropského malířství, které považovali za pasivní a neživotné. Místo toho se zcela obrátili a nechali se inspirovat dětskou malbou a mytologickými pověstmi.

Nacházeli zalíbení v kombinování čisté energie, vyjádřené skrze divoké barvy a šílená témata, jak abstraktní, tak i figurativní.

Upřednostňovali nalézání osobitého výrazu jakožto exprese podvědomí.

Tvorba malířů hnutí COBRA je svébytnou kombinací surrealismu a abstraktního expresionismu

[Piere Alechinsky](#)

[Else Alfelt](#)

[Karel Appel](#)

[Mogens Balle](#)

[Ejler Bille](#)

[Corneille](#)

[Christian Dotremont](#)

[Sonja Ferlov](#)

[Stephen Gilbert](#)

[Svavar Gudnason](#)

[Henry Heerup](#)

[C. O. Hultén](#)

[Egill Jacobsen](#)

[Asger Jorn](#)

[Erik Ortvad](#)

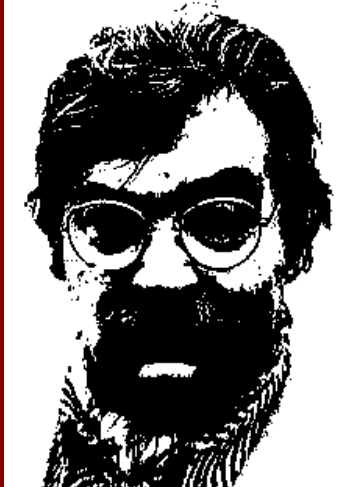
[Carl-Henning Petersen](#)

[Max Walter Svanberg](#)

[Anders Österlin](#)

Karel Appel

* 1921 - † 2006, Holandsko

Appel byl jedním z nejvýznamnějších členů hnutí **Art Brut**. Byl členem uměleckého hnutí **CoBrA**

Barva na plátnech Karla Appela bývá aplikována charakteristickými silnými tahy štětce v hutných nánosech, kterými vytvářel tvrdý a brutální obraz. Appel v aktu nanášení barev nacházel jisté osvobození, které pro něj představovalo energii a spontaneitu s hlubší důležitostí v porovnání s racionalitou a designem.

Anglický umělecký kritik Herbert Read napsal, že pohled na Appelovy obrazy dělá dojem „spirituálního tornáda, které po sobě zanechalo Appelovy obrazy“.

Appel svým uměním vytvořil precedens, který byl následován mnoha evropskými i americkými malíři.

SMILING TOGETHER

SILK TAPESTRY 8' x 6'

KAREL APPEL

TAPESTRIES PAINTINGS SCULPTURES GRAPHICS MULTIPLES

PREVIEW NOVEMBER 16, 1976 EXHIBITION NOVEMBER 17 THRU DECEMBER 23, 1976

MODERN MASTER TAPESTRIES 11 EAST 57TH STREET (212) 838-0412

V roce 1949 vytvořil Appel pro jídelnu radnice v Amsterdamu fresku ***Ptáme se našich dětí***, která vzbudila mnoho kontroverzních ohlasů a byla proto na deset následujících let zakryta. Na protest proti tomuto jednání se Appel odstěhoval v roce 1950 do Paříže, kde si získal pověst předního abstraktního malíře a kde se seznámil s hlavními představiteli uměleckého hnutí Art Brut.

Vyslech deti 1949

Saut dans l'Espace, 1953

T Mannetje 1953

Face in a Landscape, 1961

China Doll, 1961

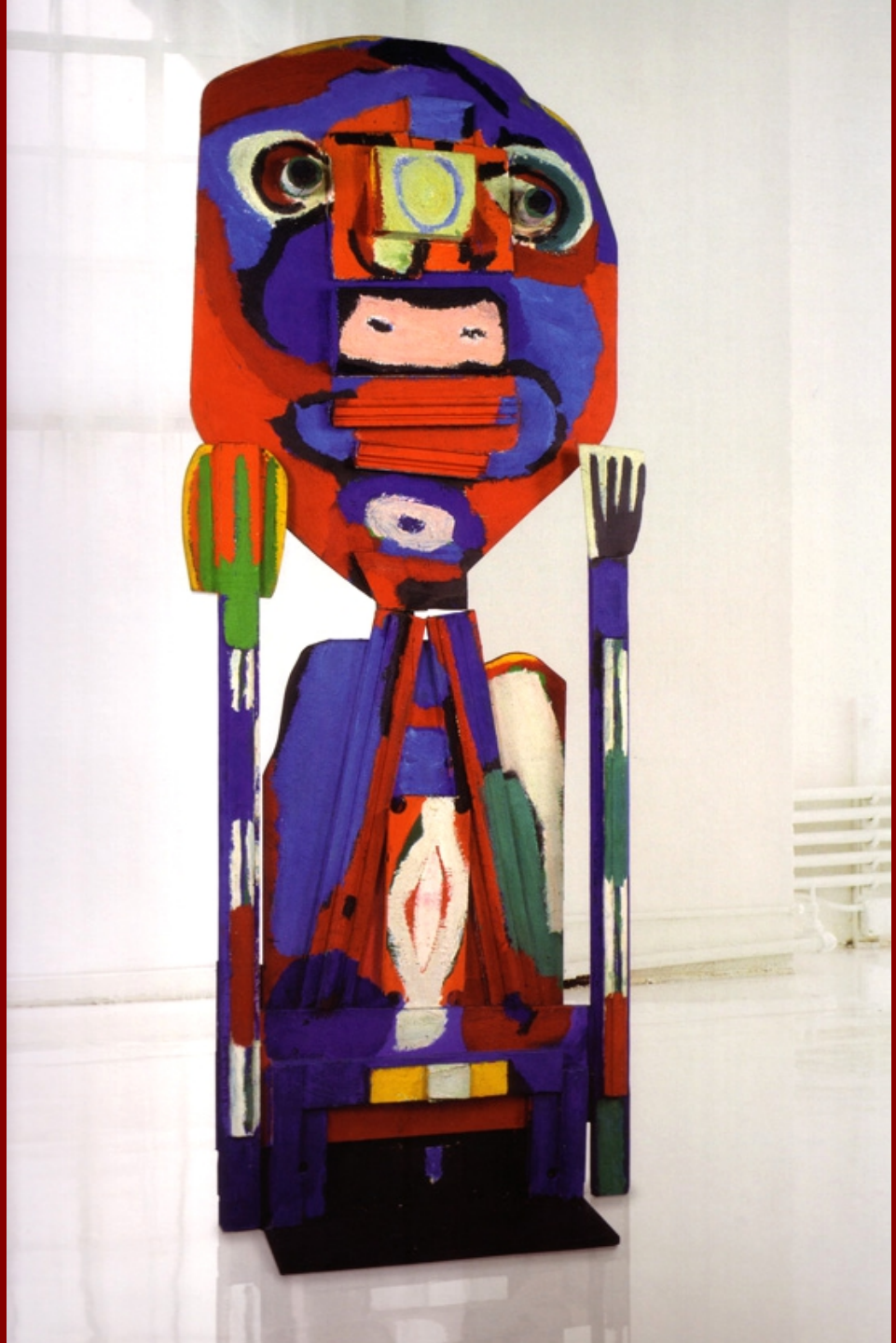
Promenade dans la Nuit
1964

Visage (1977)

Untitled Sculpture
1966

Karel Appel - Jazz

Asger Jorn

1914 – 1973

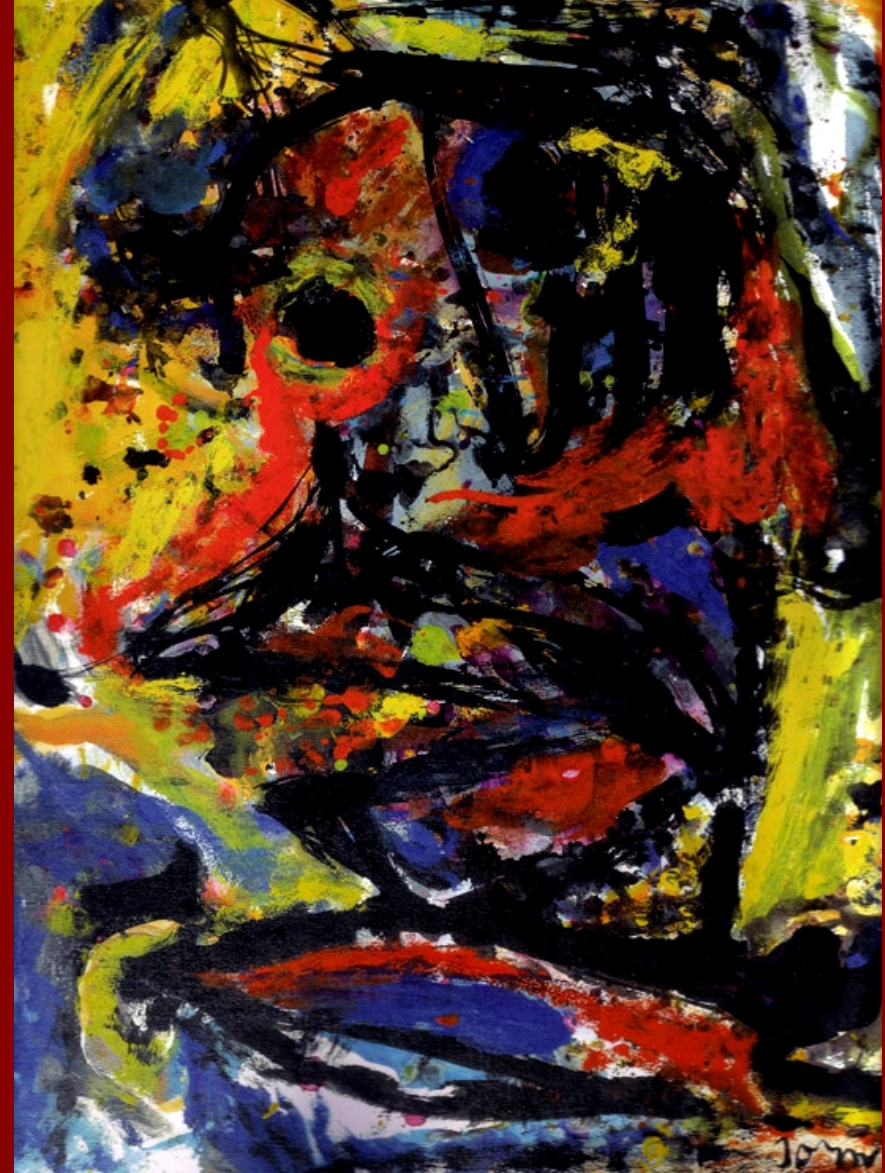

Figure 1950-53

One of the post-war absolutely largest internationally Danish artists which have had great influence on later Danish painters.

Jorn traveled to Swedish Lapland in the summer of 1946, his first solo exhibition in Paris took place in 1948 at the Galerie Breteau.

At about the same time the COBRA movement was founded by **Karel Appel**, **Constant**, **Corneille**, **Christian Dotremont**, **Jorn**, and **Joseph Noiret**. The group's unifying doctrine was the complete freedom of expression with an emphasis on color and brushwork. Jorn edited monographs of the Bibliothèque Cobra before disassociating himself from the movement.

Smutek
Trauer

Varens Offer, 1952

Falesny usmev 1954

Untitled,
1956-1957

Dovre Gubben
(Le seigneur des trolls montagnards)
1959

Asger Jorn (1914-1973) Le soleil m'emmerde, 1961 Oil on canvas 162 x 130 cm

The first personal exhibition from Asger Jorn in a Parisian museum since 1978

Kyotosmorama
1969-1970

Le bon sauvage
1969

ZDROJE:

- **Literatura:**
- **PIOJAN, José. *Dějiny umění 10, 2. vyd. Balios, Knižní klub 2000. 300 s. ISBN: 80-242-0218-2***
- **BOIS, Yve-Alai, BUCHLOH Benjamin, FOSTER Hal, KRAUSSOVÁ Rosalind. *Umění po roce 1900. Slovart 2007. 704 s. ISBN 978-80-7209-952-8***
- **Kol.: *Umění 20. století - Malířství, skulptury a objekty, nová média, fotografie. 2. vyd. Slovart 2011. 838 s. ISBN 978-80-7391-572-8***
- **Kol.: *20. století - Obrazová encyklopedie umění. 1. vyd. Slovart 2010. 329 s. ISBN 978-80-7391-335-9***
- **MICHEL, Mario de: *Umělecké avantgardy dvacátého století. Praha SNKLHU 1964. 378 s.***
- **DEMPSEYOVÁ, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí. 1. vyd. Slovart 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8***
- **KRAUSS, Anna-Carola. *Dějiny malířství od renesance po současnost. 2. vyd. Slovart 2008. 128 s. ISBN 978-80-7391-056-3***
- **GOLDING, John. *Cesty k abstraktnímu umění. 1. vyd Barrister & Principal 2003. SBN: 80-86598-48-9***
- **Elektronické zdroje:**
- **The Yorck Project: *10.000 Meisterwerke der Malerei. DVD-ROM, 2002. ISBN 3936122202. Distributed by DIRECTMEDIA Publishing GmbH.***
- **KASAN, Jaroslav. *Artopedia 2: galerie světového malířství [CD-ROM]. 2., aktualiz. vyd.. Hořovice: Terasoft, 2003.***
- **Internetové zdroje:**
- <http://www.wikipaintings.org/en/paintings-by-style/lyrical-abstraction>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Tachisme>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Lyrical_Abstraction#European_Abstraction_Lyrique
- http://cs.wikipedia.org/wiki/V%C3%BDtvarn%C3%A9_um%C4%9Bn%C3%AD_2._poloviny_20._stolet%C3%AD
- http://www.artmuseum.cz/smerj_list.php?smer_id=158
- http://en.wikipedia.org/wiki/Georges_Mathieu
- <http://www.fotolog.com/onekeis/21760630/>
- <http://www.wikipaintings.org/en/georges-mathieu/mode/all-paintings>
- http://lbsmoke.phorum.cz/t%FDden%EDk/mathieu/photos_g_mathieu_007.jpg
- <http://lbsmoke.phorum.cz/maxpicture/sezauf/mathieu.html>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Wols>
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=260
- http://en.wikipedia.org/wiki/Hans_Hartung
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=298
- <http://www.wikipaintings.org/en/hans-hartung/mode/all-paintings>
- <http://www.wikipaintings.org/en/pierre-soulages>
- <http://pinterest.com/motomu/pierre-soulages/>
- <http://www.pierre-soulages.com/blog/wordpress/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Jean_Fautrier
- http://www.artmuseum.cz/umelec.php?art_id=269
- http://www.moma.org/collection/artist.php?artist_id=1815
- <http://www.jean-fautrier.com/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Antoni_T%C3%A0pies
- <http://www.arasgallery.com/profile.php?id=42#exhib>
- <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/583151/Antoni-Tapies>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Antonio_Saura
- <http://www.antoniosaura.org/>
- http://en.wikipedia.org/wiki/COBRA_%28avant-garde_movement%29
- <http://cs.wikipedia.org/wiki/CoBrA>
- http://en.wikipedia.org/wiki/Asger_Jorn
- http://en.wikipedia.org/wiki/Karel_Appel
- <http://www.karelappelfoundation.com/index.cfm/site/KarelAppel/pageid/587D151F-9A80-1B27-83DD7080A23F80D0/index.cfm>